

УДК 34.08

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2021-2/18>

STATUS PRAWNY MEDIATORA W KONTEKŚCIE PROFESJONALIZACJI ZAWODU MEDIATORA W POLSCE

Przylepa-Lewak Agata,

Dr., Adiunkt,
Katedra Teorii i Filozofii Prawa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: 0000-0003-3605-9277

Myślińska Marzena,

Dr., Adiunkt,
Katedra Teorii i Filozofii Prawa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: 0000-0002-1528-0952

Пшилепа-Левак Агата, Мислінська Мажена. Правовий статус медіатора в контексті професіоналізації професії медіатора в Польщі

Мета статті полягає в тому, щоб вказати на внутрішню диференціацію правового статусу ролі медіатора в польській правовій системі в контексті її неоднорідності та загального характеру, а також привернути увагу до діяльності, яка здійснюється у сфері професіоналізації медіатора з перспективою на майбутнє. Зазначимо, що останніми роками в Польщі зріс інтерес до професії медіатора. Цій тенденції сприяє досить ліберальне визначення законодавцем вимог до виконання цієї професійної функції. Автори статті аналізують чинне правове регулювання щодо вимог до кандидатів у медіатори в Польщі (зокрема, щодо так званих постійних медіаторів, за допомогою так званого догматико-правового методу), обґрунтовують свою позицію шляхом аналізу судових рішень (вказують на їх неоднорідність) та реалізованих дій законодавця в цій сфері.

Особлива проблема полягає в досить ліберальному визначенні польським законодавцем вимог до виконання цієї професійної ролі. У поєднанні з відсутністю рішень щодо інших елементів правового статусу цієї професії (зокрема, юридичної відповідальності) це призводить до відсутності довіри до інституту медіації. Щоб цього не сталося, законодавець уживає заходів, спрямованих на розширення сфери використання медіації в судових справах, одним із яких є дії щодо подальшої професіоналізації професії медіатора (зокрема, описані роботи щодо створення Національного реєстру медіаторів). Ця діяльність зміцнить позиції медіатора як учасника системи правосуддя, а його професіоналізм сприятиме багатоплановому завершенню спорів у медіації, а отже, допоможе судовій системі розглянути величезну кількість справ, переданих до суду, адже значна частина спорів (за їхнім предметом) не потребує тривалого та формалізованого судового розгляду (наприклад, у зв'язку з отриманням доказів).

Ключові слова: медіатор, медіація, правовий статус, Національний реєстр медіаторів.

Przylepa-Lewak Agata, Myslinska Marzena. Legal Status of a Mediator in the Context Professionalization of the Mediator Profession in Poland

The aim of the article is to indicate the internal differentiation of the legal status of the mediator's role in the Polish legal order in the context of its heterogeneity and generality, and to draw attention to the activities undertaken in the field of professionalization of the mediator profession for the future. It should be noted that in recent years in Poland, interest in the profession of mediator has increased. This tendency is fostered by the quite liberal definition by the legislator of the requirements for the performance of this professional function. The authors of the article analyze the current legal regulations regarding the requirements for candidates for mediators in Poland (including in particular the so-called permanent mediators, using the so-called dogmatic-legal method, base their conclusions on the analysis of the jurisprudence (pointing to its heterogeneity and the observed actions of the legislator, including range).

A special problem is the rather liberal definition by the Polish legislator of the requirements for fulfilling this professional role. Combined with the lack of decisions on other elements of the legal status of this profession (in particular, legal liability), this leads to a lack of trust in the institution of mediation. To prevent this, the legislator is taking measures to expand the use of mediation in litigation, one of which is to further professionalize the mediation profession (including the work described on the creation of the National Register of Mediators). This activity will strengthen the mediator's position as a participant in the justice system, and his professionalism will contribute to the multifaceted resolution of disputes in mediation, and thus help the judiciary to consider a huge number of cases referred to court. trial (for example, in connection with the receipt of evidence).

Key words: mediator, mediation, legal status, National Register of Mediators.

1. Wprowadzenie

Zamierzonym skutkiem wprowadzenia mediacji w Polsce stało się m.in.: zmniejszenie liczby procesów sądowych, zwiększenie udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, w tym kreowanie dyskursu społecznego, opartego na zasadach koncyliacyjnej wymiany poglądów, a nie tylko konfrontacyjnym rozstrzygnięciu sporów przez sądy [1]. Istota mediacji sprowadza się do dobrowolnego, poufnego i pozbawionego nadmiernego formalizmu formy rozwiązywania sporów w drodze bezpośredniej komunikacji, w trakcie której strony wspomagane są przez bezstronną i neutralną osobę. Strony wspólnie szukają satysfakcjonującego je porozumienia i to one posiadają pełnię władzy decyzyjnej co do tego w jaki sposób spór zakończyć (tzw. zasada autonomii konfliktu) [2, s. 36]. Podkreślenia wymaga, że mediator w bardzo dużym stopniu wpływa na to, w którym kierunku ma zmierzać dane postępowanie mediacyjne. Pomaga on w nawiązaniu dialogu pomiędzy uczestnikami mediacji, wspiera ich w dążeniu do zidentyfikowania oraz wyjaśnienia spornych kwestii oraz w rozważeniu dostępnych rozwiązań [3]. Zadanie mediatora nie jest łatwe, wymaga od niego dobrej znajomości technik prowadzenia mediacji, ale też odpowiednich umiejętności, kwalifikacji oraz interdyscyplinarnej wiedzy [4]. Nie ma wątpliwości, że uwarunkowania leżące po stronie mediatora jak jego wykształcenie zawodowe, przygotowanie psychologiczne czy też cechy osobowościowe mogą w sposób negatywny, bądź też pozytywny wpływać na przebieg, a przede wszystkim na powodzenie postępowania mediacyjnego [5].

Ze względu na stale rosnącą popularność mediacji, która stała się komplementarnym elementem wymiaru sprawiedli-

wości znaczenia nabiera aspekt autorytetu mediatorów jako jego uczestników. Obecne unormowania prawne w polskim systemie prawnym co do statusu prawnego mediatorów, w tym zwłaszcza wymogów sprawowania tej roli zawodowej są dość niejednolite. Ich ogólność nie wpływa pozytywnie na autorytet roli zawodowej mediatora nie tylko w środowisku wymiaru sprawiedliwości ale i w społeczeństwie. Z jednej strony brak jednolitości i ogólność są zrozumiałe, gdyż istnieje potrzeba uwzględnienia specyfiki sporów i zasad mediacji, w których mediator realizuje swoje funkcje, jednakże biorąc pod uwagę postępującą powszechność korzystania z mediacji, istnieje potrzeba uszczegółowienia i „uharmonizowania” wzorca normatywnego profesji mediatora w polskim porządku prawnym. Tym samym – celem niniejszego artykułu jest analiza obecnych uregulowań prawnych dotyczących wymogów stawianych kandydatom na mediatorów sądowych w Polsce ze zwróceniem uwagi na podejmowane aktualnie działania mające na celu zwiększenie poziomu profesjonalizacji mediatorów w tym zakresie.

2. Uregulowania prawne dotyczące wymogów mediatorów w Polsce

W obecnym stanie prawnym można wyróżnić trzy kategorie mediatorów: mediatorów *ad hoc*, mediatorów z listy prowadzonej przez ośrodek mediacyjny (zwanych dalej mediatorami) oraz mediatorów wpisanych na listę stałych mediatorów (tzw. stałych mediatorów) [6]. Autorki artykułu skupiają się głównie na trzeciej z wymienionych kategorii, jednakże na wstępie rozważań, w celu zwrócenia uwagi czytelnika na tło owej różnorodności zasadnym jest przytoczenie uregulowań, odnoszących się do mediatorów wszystkich rodzajów.

Unormowania prawne w polskim systemie prawnym, określające warunki sprawowania

funkcji mediatora, różnią się ze względu na gałąź prawa, którą regulują.

Zgodnie z treścią art. 183 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego [7] (dalej jako kpc) mediatorem w sprawach cywilnych może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzystająca z pełni praw publicznych, nie będąca czynnym zawodowo sędzią. Przepisy tejże ustawy nie przewidują żadnych wymogów w kwestii wykształcenia, kompetencji czy też doświadczenia zawodowego mediatora. Wyjątkiem jest przepis art. 436 kpc, odnoszący się do mediatorów w sprawach rodzinnych. Zgodnie z jego treścią, sąd kieruje sprawę do wyspecjalizowanego mediatora posiadającego wiedzę teoretyczną, w szczególności posiadającego wykształcenie z zakresu psychologii, pedagogiki, socjologii lub prawa oraz umiejętności praktyczne w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach rodzinnych [8].

Mediatorem w sporach zbiorowych pracy [9] z kolei może być każdy, kogo wskażą strony sporu (osoba dająca gwarancję bezstronności). Zatem wybór osoby mającej prowadzić mediację jest suwerenną i wspólną decyzją stron sporu, które muszą zawrzeć porozumienie w tej kwestii. Warto podkreślić, iż praktyka pokazuje, że strony sporów zbiorowych niejednokrotnie powierzają prowadzenie postępowania mediacyjnego osobom powszechnie szanowanym i wybierają na mediatorów *ad hoc*. W tym rodzaju sporu możliwy jest ponadto wybór mediatora stałego z listy prowadzonej przy ministrze właściwym do spraw pracy.

Zgodnie z treścią przepisu art 23a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeksu postępowania karnego [10] (dalej jako kpk), postępowanie mediacyjne może być prowadzone przez instytucje lub osoby do tego uprawnione. Szczegółowe wymogi stawiane osobom, które pełnią rolę mediatora w sprawach karnych, określają przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych [11]. Zgodnie z tym aktem normatywnym, postępowanie mediacyjne mogą prowadzić uprawnione instytucje oraz osoby fizyczne wpisane do odpowiedniego wykazu. Osoby takie muszą spełniać wymogi w zakresie: 1) posiadania obywatelstwa polskiego bądź obywatelstwa

innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo obywatelstwo innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej przysługuje jej prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w tych przepisach, 2) mieć ukończony 26 rok życia, 3) znać język polski w mowie i piśmie, 4) korzystać z pełni praw publicznych, 5) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych, 6) posiadać umiejętności i wiedzę w zakresie przeprowadzania postępowania mediacyjnego, rozwiązywania konfliktów i nawiązywania kontaktów międzyludzkich oraz, 7) dawać rękojmię należytego wykonywania obowiązków. Wpisu do wykazu mediatorów w sprawach karnych – analogicznie jak w cywilnych – dokonuje na indywidualny wniosek, prezes właściwego miejscowo sądu okręgowego. Istotne jest to, iż ustawodawca dokonał ograniczenia sprawowania roli mediatora do osób, co do których istnieją przesłanki analogiczne do przesłanek wyłączenia sędziego, a także określił, iż postępowanie mediacyjne nie może przeprowadzać czynny zawodowo sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, a także aplikant do tychże zawodów oraz inna osoba zatrudniona w sądzie, prokuraturze lub innej instytucji uprawnionej do ścigania przestępstw.

W przypadku postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich, z uwagi na specyfikę sporów z udziałem nieletnich sprawców czynów zabronionych, ustawodawca bardziej sprecyzował wymogi kwalifikacyjne. Zauważalne jest też nieznaczne zawężenie kategorii osób mogących przeprowadzić mediację. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach z udziałem nieletnich [12] oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich [13] – mediatorem może zostać osoba godna zaufania, która: 1) ukończyła 26 lat, 2) korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, 3) biegle włada językiem polskim w mowie i piśmie, 4) posiada wykształcenie z zakresu psychologii, pedagogiki, socjologii, resocjalizacji

lub prawa, 5) ma doświadczenie w zakresie wychowania lub resocjalizacji młodzieży, 6) posiada umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz nawiązywania kontaktów międzyludzkich, 7) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków, 8) odbyła szkolenie dla mediatorów, 9) została wpisana do wykazu instytucji i osób godnych zaufania, uprawnionych do przeprowadzania postępowania mediacyjnego, który prowadzi prezes sądu okręgowego. Mediatorem może zostać również przedstawiciel instytucji, który zgodnie ze swoim statutem został powołany do wykonywania zadań w zakresie mediacji i resocjalizacji.

Zgodnie z treścią art. 96f ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego [14] przewiduje, że mediatorem może być osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych. W szczególności wymogi te spełnia mediator wpisany na listę stałych mediatorów lub znajdujący się w wykazie instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub na listę prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię. W przypadku gdy organ prowadzący postępowanie jest uczestnikiem mediacji, mediatorem może być wyłącznie osoba wpisana na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego, lub mediator wpisany na listę prowadzoną przez organizację pozarządową lub uczelnię. Ustawodawca – podobnie jak w powoływanych wyżej mediacjach karnych – dokonał wyłączenia wskazując, że mediatorem nie może być pracownik organu administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie w sprawie.

3. Uregulowania prawne dotyczące wymogów stałych mediatorów w Polsce

Status prawny stałego mediatora posiadają z kolei mediatorzy, którzy zostali wpisani na listę stałych mediatorów [15] decyzją Prezesa Sądu Okręgowego na podstawie art. 157b § 1 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej pusp). Wpis na listę dokonywany jest w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek osoby ubiegającej się o wpis (art. 157 b §1

pusp). Do wniosku o wpis na listę stałych mediatorów dołącza się oświadczenia oraz dokumenty potwierdzających spełnianie wymogów o których mowa w art. 157 a §1 pkt 1–5 pusp I tak zgodnie z treścią art. 157 a ustawy stałym mediatorem może być osoba fizyczna, która: 1) spełnia warunki określone w art. 183 § 1 i 2 kpc (omówione wcześniej) 2) ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji; 3) ukończyła 26 rok życia; 4) zna język polski; 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 6) została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego. Minister Sprawiedliwości określił w drodze Rozporządzenia z dnia 20 stycznia 2016 roku sposób prowadzenia listy stałych mediatorów, tryb wpisywania i skreślenia z listy, zamieszczania na liście i aktualizacji danych i informacji, sposób potwierdzania spełnienia warunków wpisywania na listę, wzór formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów, a także rodzaje dokumentów załączanych do wniosku, uwzględniając potrzebę zapewnienia wiarygodnej i aktualnej informacji o stałych mediatorach, jednolitości wniosków i sprawnego przebiegu procedury wpisu na listę stałych mediatorów [15] (dalej: rozporządzenie). Zgodnie z § 4 rozporządzenia, kandydat na mediatora potwierdza spełnianie warunków przez złożenie oświadczeń potwierdzonych czytelnym podpisem oraz oryginałów lub kopii dokumentów, których treść precyzuje § 5 rozporządzenia. Tym samym kandydat na stałego mediatora przedstawia: informacje o liczbie przeprowadzonych mediacji, spis wydanych publikacji na temat mediacji, opinie ośrodków mediacyjnych lub osób fizycznych o posiadanej wiedzy i umiejętności w zakresie mediacji, dokumenty poświadczające posiadane wykształcenie, odbyte szkolenia z zakresu mediacji oraz określające specjalizację. Wniosek o wpis jest składany na urzędowym formularzu, którego wzór określa załącznik do ww. rozporządzenia (§ 3).

W tym miejscu wskazać należy na fakt, iż regulacja ustawowa oraz ta zawarta w powołanym akcie wykonawczym w zakresie spełniania wymogów dla stałych mediatorów implikuje konieczność każdorazowej weryfikacji przez organ dokonujący wpisu

(tj. prezesa sądu okręgowego), czy kandydat w sposób wystarczający potwierdził, iż owe kryteria wypełnia. Weryfikacja następuje w ramach uznaniowości organu, któremu polski prawodawca powierzył funkcje nadzorcze i kontrolne nad wykonywaniem roli zawodowej przez stałych mediatorów. Prezesi sądów okręgowych w Polsce dokonując weryfikacji pełnią szczególną rolę, która to swoje uzasadnienie znajduje w dobru wymiaru sprawiedliwości i dbaniu o to, aby w związku z działaniami mediatora nie ucierpiały strony postępowania sądowego [16]. Jednocześnie w praktyce organów dokonujących wpisu w Polsce dostrzec można niejednorodność w zakresie interpretacji przepisów określających wymogi co do sposobu potwierdzania przez kandydatów owych wymogów.

I tak stosownie do treści wyroku z dnia 25 stycznia 2018 roku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu (sygn. akt III SA/Po 634/17), sąd dokonując wykładni art. 157a pkt 2 pusp, wskazał, że "wiedza" stałego mediatora ma wyróżniać kandydata spośród innych mediatorów (tj. tych, mediatorów, którzy takowego statusu nie mają). Natomiast "umiejętności" stałego mediatora odnoszą się do "potwierzonego doświadczenia, którym taki mediator powinien się legitymować". Tenże sąd wskazał ponadto, że "funkcja mediatora wymaga zróżnicowanych i wysokich kwalifikacji osobowościowych, merytorycznych i moralnych. Mediator musi mieć zdolność właściwej oceny sytuacji i adekwatnych do nich zachowań. Stając między stronami w sporze powinien mieć predyspozycje do tego, aby stać się dla nich autorytetem". Ocena, czy kandydat posiada "umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji" to nie tylko weryfikacja praktycznej znajomości technik i strategii mediacji. Dokonując weryfikacji uwzględnić prezes sądu okręgowego powinien wziąć pod uwagę szerszy kontekst (tj. systemowy i funkcjonalny) z uwzględnieniem rozwiązań prawnych dla pozycji "stałego mediatora" w polskim systemie prawnym oraz obowiązki nadzorcze prezesów sądów okręgowych. Ocena wiedzy i umiejętności kandydata powinna zatem uwzględniać umiejętność zachowania przez mediatora bezstronności, predyspozycji do osiągnięcia ugody czy też sprawiedliwego rozwiązania sporu między stronami [16].

Czy zatem kandydat na stałego mediatora, przedkładając do prezesa sądu okręgowego wniosek o wpis na listę, aby wykazać swoją wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji ma obowiązek przedstawić wszystkie dokumenty, o których mowa w § 5 rozporządzenia? Czy zawarty tam katalog ma charakter zamknięty czy też otwarty? Czy kandydat powiada wiedzę i umiejętności wtedy, gdy potwierdzi każdy ze wskazanych tam elementów czy o uznaniu, iż spełnia to kryterium wystarczy jedynie okazanie prezesowi sądu okręgowego kilku z nich? Jak się okazuje, praktyka polskiego porządku prawnego nie udziela jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, co powoduje dysonans decyzyjny organów dokonujących wpisu. Na stanowisko, iż dla wykazania "wiedzy i umiejętności" w zakresie prowadzenia mediacji nie jest niezbędne udokumentowanie wszystkich elementów, zaś ocena czy przedłożone dokumenty są w zakresie uznaniowości organu stosującego prawo wystarczające do wydania pozytywnej decyzji o wpisie – wskazuje wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia z dnia 1 marca 2017 roku (sygn. akt III SA/GI 1487/16). Wskazany sąd, korzystając z wykładni systemowej, zwrócił uwagę, że formularz wniosku (do którego odwołuje § 6 rozporządzenia), nie wymaga on od wnioskodawcy wykazania wszystkich dokumentów i informacji, o którym mowa w § 5 rozporządzenia m.in. ze względu na ogólność określenia "informacja dotycząca wykształcenia i odbytych szkoleń" w kontekście wyczerpującego spisu "wykaz załączników". Tym samym owa ogólna konotacja sformułowań komentowanych przepisów przesądza o tym, że § 5 rozporządzenia nie zawiera zamkniętego katalogu dokumentów i oświadczeń, tym samym ujęte tam oświadczenia i dokumenty są przykładowymi, mającymi na celu potwierdzenie wiedzy i umiejętności kandydat w zakresie prowadzenia mediacji. Zdaniem sądu, w rozporządzeniu określono co może poświadczać odbycie szkolenia z zakresu mediacji, specjalizację mediatora oraz jego wykształcenie. Wiedzę i umiejętności mogą ponadto potwierdzać informacje o liczbie przeprowadzonych mediacji, spis publikacji na temat mediacji czy też opinie ośrodków mediacyjnych lub osób fizycznych o wiedzy

i umiejętnościach kandydata na stałego mediatora [17].

4. Profesjonalizacja zawodu mediatora w Polsce – perspektywy zmian

W tym miejscu zwrócić należy uwagę, iż w ramach dążenia do profesjonalizacji zawodu mediatora w Polsce, a tym samym zniwelowania wątpliwości organów dokonujących wpisu na listę stałych mediatorów w zakresie oceny czy kandydat posiada wystarczającą wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, podejmowane są działania mające na celu ujednoczenie oraz ustandaryzowanie sposobu nabywania i weryfikacji kwalifikacji mediatorów. Jako przykładowe wskazać należy na toczące się aktualnie prace pod auspicjami Ministerstwa Sprawiedliwości pod nazwą "Upowszechnianie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów oraz działania informacyjne". Głównym celem prac jest ujednoczenie programu szkoleń dla mediatorów i późniejsza weryfikacja wiedzy i umiejętności prowadzenia mediacji poprzez wprowadzenie systemu egzaminowania (walidacji) przez uprawnione i certyfikowane do tego instytucje (w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji). Zgodnie z założeniami, Krajowy Rejestr Mediatorów ma być rejestrem publicznym, jawnym dla każdej zainteresowanej osoby. Znajdą się w nim informacje o mediatorach prowadzących zarówno mediacje sądowe jak i pozasądowe. Rejestr ów ma zawierać informacje m.in.: o wykazie specjalizacji mediatora, dane kontaktowe, datę uzyskania uprawnień (rozumianą jako data zdania odpowiednich egzaminów i uzyskania certyfikatów). Poza funkcją informacyjną, fakt wpisania mediatora do Krajowego Rejestru Mediatorów świadczy o tym, iż osoba nabyła wymagane prawem kwalifikacje upoważniające do prowadzenia mediacji w określonych rodzajach spraw.

Aktualnie prace znajdują się na etapie konsultacji ze środowiskami prawniczymi, mediatorami oraz przedsiębiorcami, miejmy nadzieję, iż w niedługim czasie poznamy ich ostateczny kształt [18].

5. Podsumowanie

Reasumując rozważania niniejszego artykułu zwrócić raz jeszcze należy uwagę na aktualnie istniejącą niejednorodność w zakresie wymogów stawianych mediatorom w polskim systemie prawnym. Sytuacja ta – co zostało wskazane – nie wpływa korzystnie na autorytet zawodu mediatora jako uczestnika procesów rozwiązywania sporów o prawo. Problemem jest zwłaszcza dość liberalne określenie przez polskiego ustawodawcę wymogów pełnienia tejże roli zawodowej, których to dotychczasowa praktyka organów stosujących prawo i dokonywana przez nie wykładnia przepisów je określających nie pomogła rozwiązać. W połączeniu z brakiem szczegółowych rozwiązań w zakresie pozostałych elementów statusu prawnego tegoż zawodu (w tym zwłaszcza odpowiedzialności prawnej) przekłada się na brak wzmocnienia zaufania do instytucji mediacji. Aby zapobiec temu zjawisku, ustawodawca podejmuje działania mające na celu zwiększenie zakresu korzystania z mediacji w sporach sądowych, jednym z nich są działania w kierunku dalszej profesjonalizacji zawodu mediatora (w tym opisane wyżej prace nad stworzeniem Krajowego Rejestru Mediatorów). Działania te wzmocnią pozycję mediatora jako uczestnika wymiaru sprawiedliwości, zaś jego fachowość będzie sprzyjać wielopłaszczyznowemu zakończeniu sporów w mediacji, a tym samym wspomże sądowy wymiar sprawiedliwości w radzeniu sobie z olbrzymią liczbą spraw kierowanych do sądu, tym bardziej, że znaczna część sporów (ze względu na ich przedmiot) nie wymaga przeprowadzania czasochłonnej i sformalizowanej (m.in. ze względu na postępowanie dowodowe) procedury sądowej.

LITERATURA:

1. Bobrowicz M. Rozwój mediacji w Polsce. URL: <https://www.arch.ms.gov.pl>.
2. Myślińska M. Mediator w polskim porządku prawnym. Warszawa, 2018.
3. Arkuszewska A.M., Plis J. Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych. Warszawa, 2014.
4. Myślińska M. Mediation Functions Performed by Mediator during Mediation. Selected Problems. *Studia Iuridica Liblimesia*. 2018. Vol. 27 (3). URL: <https://journals.umcs.pl/sil/article/view/7001/pdf>

5. Bieliński A. Mediator w sprawach cywilnych – wybrane zagadnienia regulacji obcych i polskich. URL: http://arbitraz.laszczuk.pl/_adr/35/Mediator_w_sprawach_cywilnych_-_wybrane_zagadnienia_regulacji_obcych_i_polskich.pdf
6. Korybski A. Profesjonalizacja czynności mediacyjnych. *Annales Universitatis Marie Curie-Skłodowska Lublin, Polonia*. VOL. LXVI, 1, SECTIO G, 2019.
7. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. t.j. z 2020, poz. 1575.
8. Kalisz A., Zienkiewicz A. Mediacja sądowa i pozasądowa. Zarys wykładu. Warszawa, 2014.
9. Ustawa z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, Dz.U. z 2020 r., poz. 123.
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeksu postępowania karnego. Dz.U. t.j. z 2021, poz. 534.
11. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych. Dz.U. z 2015, poz. 716.
12. Ustawa z dnia 23 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach z udziałem nieletnich. Dz.U. 2018, poz. 969.
13. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich. Dz.U. 2001 nr 56 poz. 591.
14. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego. D.U. t.j. 2021, poz. 735.
15. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów. Dz.U. 2016, poz. 122.
16. Uzasadnienie wyroku z dnia 25 stycznia 2018 roku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, sygn. akt III SA/Po 634/17; LEX № 2490704.
17. Uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017 roku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, sygn akt III SA/GI 1487/16; LEX № 2268809.
18. Krajowy Rejestr Mediatorów. URL: <https://www.lublin.so.gov.pl/krajowy-rejestr-mediatorow,new,mg,302.html,587>.

REFERENCES:

1. Bobrowicz M. Rozwój mediacji w Polsce [The development of mediation in Poland] [in Polish]. URL: <https://www.arch.ms.gov.pl>
2. Myślińska M. Mediator w polskim porządku prawnym [Mediator in the Polish legal system]. Warszawa, 2018 [in Polish].
3. Arkuszewska A.M., Plis J., Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych [Lecture notes of the methodology of the mediator's work in civil cases], Warszawa, 2014 [in Polish].
4. Myślińska M. (2018) Mediation Functions Performed by Mediator during Mediation. Selected Problems. *Studia Iuridica Liblinesia*. Vol. 27(3). URL: <https://journals.umcs.pl/sil/article/view/7001/pdf> [in Polish].
5. Bieliński A. Mediator w sprawach cywilnych – wybrane zagadnienia regulacji obcych i polskich [Mediator in civil cases – selected issues of foreign and Polish regulations] [in Polish]. URL: http://arbitraz.laszczuk.pl/_adr/35/Mediator_w_sprawach_cywilnych_-_wybrane_zagadnienia_regulacji_obcych_i_polskich.pdf
6. Korybski A. (2019). Profesjonalizacja czynności mediacyjnych [Professionalization of mediation activities]. *Annales Universitatis Marie Curie-Skłodowska Lublin-Polonia*. VOL. LXVI, 1, SECTIO G [in Polish].
7. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego [Code of Civil Procedure]. Dz.U. t.j. z 2020, poz. 1575 [in Polish].
8. Kalisz A., Zienkiewicz A. Mediacja sądowa i pozasądowa. Zarys wykładu. [Judicial and out-of-court mediation. Lecture notes]. Warszawa, 2014 [in Polish].
9. Ustawa z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, Dz.U. z 2020 r., poz. 123 [in Polish].

10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego [Code of Conduct], Dz.U. t.j. z 2021, poz. 534 [in Polish].
11. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych [in matters of mediation in criminal matters], Dz.U. z 2015, poz. 716 [in Polish].
12. Ustawa z dnia 23 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach z udziałem nieletnich, Dz.U. 2018, poz. 969 [in Polish].
13. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich, Dz.U. 2001 nr 56 poz. 591 [in Polish].
14. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego, D.U. t.j. 2021, poz. 735 [in Polish].
15. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów, Dz.U. 2016, poz. 122 [in Polish].
16. Uzasadnienie wyroku z dnia 25 stycznia 2018 roku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, sygn. akt III SA/Po 634/17; LEX № 2490704 [in Polish].
17. Uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017 roku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, sygn akt III SA/GI 1487/16; LEX № 2268809 [in Polish].
18. Krajowy Rejestr Mediatorów [National Register of Mediators]. URL: <https://www.lublin.so.gov.pl/krajowy-rejestr-mediatorow,new,mg,302.html,587> [in Polish].